

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Gilowice na lata 2024-2029

Gilowice 2024

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Przemoc – podstawy teoretyczne	5
2.1. Definicja przemocy w rodzinie	5
2.2. Kryteria przemocy	6
2.3. Cykle przemocy	6
2.4. Rodzaje przemocy	7
2.5. Skutki przemocy	8
2.6. Przeciwdziałanie przemocy w świetle prawa polskiego	9
3. Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Gilowice	10
3.1. Zjawisko przemocy w Gminie Gilowice	10
3.2. Podmioty wszczynające procedurę Niebieskiej Karty	11
3.3. Problemy społeczne współwystępujące ze zjawiskiem przemocy	13
3.4. Struktura płci osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc	14
3.5. Osoby doświadczające przemocy i stosujące przemoc we wzajemnej relacji	14
3.6. Formy przemocy w rodzinach objętych procedurą „Niebieska Karta”	15
3.7. Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	17
3.8. Ocena sytuacji związanej ze zjawiskiem przemocy	18
3.9. Zasoby instytucjonalne	19
3.10. Analiza SWOT	20
4. Prezentacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Gilowice na lata 2024-2029.....	22
4.1. Zasady działania programu	23
4.2. Cel główny Programu	23
4.3. Cele szczegółowe i kierunki działań Programu	25
4.4. Adresaci Programu	28
4.5. Finansowanie Programu	29
4.6. Realizatorzy Programu	29
4.7. Zakładane efekty realizacji Programu	29
4.8. Monitoring i ewaluacja Programu	30
Spis publikacji	31

1. WPROWADZENIE

Rodzina, społeczność funkcjonuje prawidłowo, gdy wszyscy jej członkowie respektują wzajemnie swoje prawa, okazują sobie szacunek i stwarzają możliwość do nieskrępowanego rozwoju.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych zagrażających bezpieczeństwu, w tym przemocą domową.

Przemoc jest zjawiskiem występującym w społeczeństwie i naszej gminnej społeczności, dotyka osoby i rodziny o różnym statusie społecznym. Każdy intuicyjnie rozumie, czym jest przemoc domowa. Zgodnie z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 przyjętym w listopadzie 2023 roku „przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach jednym z głównych problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku”.¹ Badania i statystyki wskazują, że wpływ na występowanie przemocy ma: dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia, uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie a także coraz częściej używanie substancji psychoaktywnych.²

Przyczyn stosowania przemocy można doszukiwać się na przykład w uzależnieniach od alkoholu lub innych substancji, ale równie dobrze może to być szereg innych czynników na przykład: przyczyn osobistych, frustracji, stresu, zaburzeń psychicznych, braku więzi emocjonalnych czy innych. Przyczyn tego zjawiska można dopatrywać się również w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w społeczeństwie.

Przemoc jest zjawiskiem trudnym do zidentyfikowania w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy często boją się, wstydzą, lub też nie wierzą w skuteczność pomocy.

Przemoc często jest przyczyną trudności osobistych, społecznych i zdrowotnych.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Celem wprowadzenia programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszanie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym.

Kolejne obowiązki przypisane gminie przez ustawodawcę to:

¹ Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy domowej na lata 2024-2030, Warszawa 2023 Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. poz.1232.

² Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy domowej na lata 2024-2030, Warszawa 2023 Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. poz.1232.

- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, szczególnie poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Art. 9b ust. 2 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej stanowi, że do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy m.in. opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Jak wynika z przytoczonych przepisów obowiązek opracowania, wprowadzenia i wdrożenia programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej wynika wprost z założeń zawartych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Praca nad programem pozwala na dokonanie szczegółowej analizy problemu oraz pozwala na zaprezentowanie konkretnych metod przeciwdziałania przemocy występującej w społeczności lokalnej, jaką tworzą na co dzień mieszkańcy gminy Gilowice.

Program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej jest kontynuacją działań podejmowanych w ramach realizacji wcześniejszego dokumentu. Istotnym elementem programu jest zatem dalsze wprowadzanie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy oraz promowanie metod wychowawczych bez używania przemocy, a z drugiej strony zapewnienie ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, a także upowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc domową.

Potrzeba podejmowania działań zapobiegających przemocy domowej wynika również z zapisów ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Mówiąc o przemocy należy pamiętać, iż jest ona zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie, jest ona obecna w codziennym życiu. Zjawisko przemocy dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji w tym: placówek oświatowych, opiekuńczo - wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska i tylko zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Gilowice na lata 2024-2029 ma charakter długofalowy i został przygotowany po przeprowadzeniu diagnozy występowania problemu przemocy na terenie gminy w latach 2019-2023. Działania Programu obejmują lata 2024-2029. W miarę potrzeb i zmian sytuacji społecznej założenia Programu mogą ulegać modyfikacjom i udoskonaleniom.

2. PRZEMOC - PODSTAWY TEORETYCZNE

2.1. DEFINICJA PRZEMOCY DOMOWEJ

Definicja ustawowa zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, definiuje przemoc domową jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia;
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną;
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę;
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej;
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.³

Znowelizowana ustawa do definicji przemocy wprowadziła nowe elementy. Żeby dane działanie lub zaniechanie było uznane za przemoc domową musi wykorzystywać przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną (także połączenie takich przewag) osoby stosującej przemoc nad osobą doznającą przemocy domowej.

Nowelizacja ustawy rozszerza katalog osób doznających przemocy domowej. Obejmować on teraz będzie: małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, o wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków, o rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków, o osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, o osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo

³ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424)

i ich małżonków, o osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków, o osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania, o małoletniego, wobec którego jest stosowana przemoc domowa lub który jest świadkiem przemocy domowej wobec innych osób.

2.2 KRYTERIA PRZEMOCY

Intencjonalność – działania sprawcy nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia ofiary i zadawania jej bólu. Sprawca przemocy dąży do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonany, że tylko on wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym wyłącznie on ma prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie –pozostali muszą się podporządkować.

Dysproporcja siły – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi–słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, osoba doznająca przemocy staje się coraz bardziej bezradna, sprawca –coraz bardziej silny i bezkarny.

Naruszanie godności i praw – sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.).

Powodowanie cierpienia i szkód – osoby doświadczającej przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

2.3. CYKLE PRZEMOCY

Faza narastającego napięcia - jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba, wobec której kierowana jest złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.

Faza ostrej przemocy - następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji. Czasami awanturę wywołuje sama osoba doświadczająca przemocy, ponieważ nie może już wytrzymać narastającego napięcia i chce żeby „już było po wszystkim”. W innych wypadkach gwałtowny atak wywołuje sprawca stawiając swojej ofierze żądania, których nie jest ona w stanie spełnić, na co sprawca odpowiada agresją. Ta faza

trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć ostrym wybuchem zachowań przemocowych. W trakcie ataku osoba doświadczająca przemocy robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu osoba doświadczająca przemocy znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy i złożenie skargi, a więc inicjują interwencję.

Faza miodowego miesiąca - jest to faza skruchy ze strony sprawcy i okazywania miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego, co się stało i zaklina się, że to już się więcej nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny. Osoba doznająca przemocy wierzy w zapewnienia partnera w to, że się zmienił, bo z całych sił pragnie, żeby tak właśnie było i nawet, jeśli jeszcze niedawno gotowa była uciec czy złożyć skargę teraz zostaje i wycofuje się z podejmowania działań przeciwko sprawcy.

2.4. RODZAJE PRZEMOCY

Zgodnie z ustaleniami specjalistów z Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”⁴ warto wymienić rodzaje przemocy:

1. Fizyczną – jej istotą jest naruszenie nietykalności fizycznej, polegającej na zachowaniach intencjonalnych, prowadzących do uszkodzenia ciała lub niosących takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;

2. Psychiczną – polega na naruszeniu godności osobistej. Osoba stosująca przemoc psychiczną wykorzystuje: groźby, poniżanie, obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp. Celem nadrzędnym tego rodzaju zachowań jest sprawowanie kontroli nad ofiarą;

3. Seksualną – to działanie mające na celu naruszenie sfery intymnej drugiego człowieka. Polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Do najczęstszych zachowań przemocowych w tej sferze należą: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.

⁴ <https://www.niebieskalinia.pl/o-zjawisku-przemocy/formy-przemocy>

4. Ekonomiczną – jej istotę stanowi naruszenie własności drugiej osoby. Wiąże się z celowym niszczeniem dóbr materialnych, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Do najbardziej rozpowszechnionych działań w ramach przemocy ekonomicznej należą: pozbawianie lub ograniczanie możliwości podejmowania pracy i uzyskania samodzielności finansowej, zabieranie, wydzielanie środków finansowych wypracowywanych przez osoby doznające przemocy, niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.;

5. Zaniedbanie – polega na niezaspokajaniu podstawowych potrzeb emocjonalnych, fizycznych i materialnych, np. niedawaniu środków na utrzymanie, pozbawianiu jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nieudzieleniu pomocy, uniemożliwianiu dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, toalety, itp.

Warto również wspomnieć o **cyberprzemocy** (przemoc elektroniczna) – czyli stosowanie przemocy poprzez: prześladowania, zastraszenia, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystywaniem Internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w Internecie, portale społecznościowe i inne.

2.5 SKUTKI PRZEMOCY.

Skutki przemocy to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka. Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- objawy fizyczne (m. in. obrzęki, otarcia, rany, złamania, oparzenia),
- objawy emocjonalne (m. in. smutek, wycofanie, wzrost lęku i niepokoju, izolacja, depresja, zmienność nastrojów, niska samoocena),
- objawy społeczne (m. in. nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),
- objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m.in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość, seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiatryczne).

Z powodu wielu przykrych doświadczeń cierpią nie tylko osoby, które tej przemocy doznają, ale również bezsilni świadkowie obserwujący akty przemocy, którymi są najczęściej dzieci.

Dzieci krzywdzone charakteryzują się zaburzeniami zachowania związanymi z trudnościami kontrolowania emocji i rozpoznawania sytuacji społecznych oraz obniżeniem poziomu empatii. Przemoc, zwłaszcza w rodzinie, burzy porządek moralny. Zmierza do ukształtowania takiego obrazu świata, wzoru przekonań i sądów, w którym wpisana jest ona jako norma. Dziecko wytwarza w sobie przekonanie, że wzajemne relacje polegają na oddziaływaniu na siebie „sprawcy” i „ofiary”. Brutalne

wzorce osobowe utrwalają się tak, iż młody człowiek nie ma oporów przed biciem i maltretowaniem słabszych i młodszych kolegów, czym rekompensuje sobie doznane krzywdy. Maltretowanie dzieci zaburza ich rozwój poznawczy i społeczny, co objawia się trudnościami w nawiązywaniu kontaktów interdyscyplinarnych, ograniczając tym samym możliwość wyrównania doznawanego braku więzi emocjonalnych. Poszkodowane dzieci z reguły są nieufne, nastawione do otoczenia wrogo, pełne negatywizmu, słabo reaktywne, często przyjmują postawę biernego oporu. W sytuacjach interpersonalnych dzieci te ujawniają mniejszą ekspresyjność emocjonalną, zachowują się nieprzystępnie i unikają kontaktów z innymi dziećmi.

Olbrzymie koszty przemocy w rodzinie ponoszą nie tylko jednostki, ale całe społeczeństwo.

2.6. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W ŚWIELE PRAWA POLSKIEGO

Należy nadmienić, że najważniejszym dokumentem w ustawodawstwie polskim, ustanawiającym podstawowe prawa człowieka jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, a w szczególności Rozdział drugi pt. „Wolność, Prawa i Obowiązki człowieka i Obywatela” regulujący zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne. Konstytucja przyznaje każdemu prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne podejmujące temat przeciwdziałania przemocy i regulujące postępowanie różnych podmiotów w stosunku do osób stosujących przemoc domową oraz osób doznających przemocy domowej. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Są to:

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego,
- ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń,
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie

Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej,

- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Gilowice na lata 2024-2029 jest zgodny z:

- Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 wprowadzonym Uchwałą nr 205 RM z dnia 9 listopada 2023 w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Gilowice na lata 2021-2030 przyjętą Uchwałą Rady Gminy Gilowice Nr XXXII/2207/21 z dnia 7 maja 2021 roku.

3. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE GILOWICE W OKRESIE OD 01.01.2019 ROKU DO 31.12.2023 ROKU

Celem analizy zjawiska przemocy na terenie gminy Gilowice jest zobrazowanie, jak na przestrzeni minionych pięciu lat kształtowała się dynamika tego problemu.

Analiza opiera się na dostępnych źródłach informacji o statystyce zjawiska przemocy na terenie gminy Gilowice, przede wszystkim na analizie materiałów posiadanych i zebranych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach.

Niniejsza diagnoza jest wynikiem badań wszystkich procedur „Niebieskie Karty”, realizowanych w okresie od 01 stycznia 2019 do 31 grudnia 2023 roku. Realizację badania oparto o analizę dostępnych materiałów źródłowych, obejmujących teczki środowisk, dla których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” (zawierających m.in. taką dokumentację jak formularze „Niebieska Karta”, czy protokoły z posiedzeń grup roboczych, grup diagnostyczno pomocowych).

3.1. ZJAWISKO PRZEMOCY W GMINIE GILOWICE

Ze względu na charakter badanego zjawiska, trudno jest oszacować faktyczną liczbę osób, których ona dotyka. Często przemoc domowa jest ukrywana i duża część osób, które jej doświadczają, nie decyduje się na ujawnienie i zwrócenie się o pomoc do instytucji działających w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Z rocznego Sprawozdania z Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie za 2022 r.⁵ wynika, że w 2022 roku liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieska Karta” w całym kraju wyniosła 140 087 osób, w tym 53,90% to kobiety, 34,03% dzieci oraz 12,07% mężczyźni.

⁵[Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za rok 2022 - Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej - Portal Gov.pl \(www.gov.pl\)](#)

Osoby z niepełnosprawnością niezależnie od wieku i płci (7 219) stanowiły 5,15 % osób doświadczających przemocy domowej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego – stan na dzień 30 czerwca 2023 roku ludność Polski liczyła 37,698 mln osób, co pozwala sądzić, że około 0,37% Polaków osobiście doświadczyło przemocy.

Z danych sprawozdawczych ⁶ za 2023 rok, wynika że na terenie Gminy Gilowice liczba osób doświadczających przemocy w rodzinie, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury "Niebieska Karta" wyniosła 28 osób, w tym około 57,15% to kobiety, 42,85% dzieci oraz 0,00% mężczyźn. Problem ten dotknął około 0,45 % mieszkańców gminy, czyli statystycznie 1 osoba na 221 mieszkańców gminy Gilowice doświadczyła przemocy.

Liczbę rodzin, wobec których prowadzono procedurę „Niebieska Karta” w latach objętych analizą zawiera poniższa tabela. Każdoroczna liczba rodzin obejmuje karty wszczynające procedurę w danym roku, jak również wszystkie niezakończone procedury z lat poprzednich.

Tabela 1: Liczba rodzin, wobec których prowadzono procedurę „Niebieska Karta”

Okres	Liczba rodzin
2019r	23
2020r	32
2021r	28
2022r	17
2023r	11

Źródło: opracowanie własne

Liczba rodzin, wobec których prowadzono procedurę „Niebieska Karta” w latach 2019, 2020, 2021 utrzymywała się na stosunkowo wysokim poziomie. Obserwacja zjawiska pozwala zauważyć, że okres pandemii i przymusowego zamknięcia zaowocował problemami emocjonalnymi, co przeniosło się na wzrost zachowań przemocowych. Liczba rodzin w latach 2022 i 2023 utrzymuje się w tendencji spadkowej.

3.2. PODMIOTY WSZCZYNAJĄCE PROCEDURĘ NIEBIESKIEJ KARTY

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy domowej wszczęcie procedury Niebieskiej Karty następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

⁶ Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2023r. z gminy Gilowice

Za wszczęcie procedury dla rodziny uznaje się datę sporządzenia Niebieskiej Karty A wypełnionej jako pierwszy formularz „Niebieska Karta –A”. Każdy kolejny wypełniony w czasie trwania procedury formularz, traktowany jest jako udokumentowanie kolejnego zdarzenia w danej sprawie. Wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

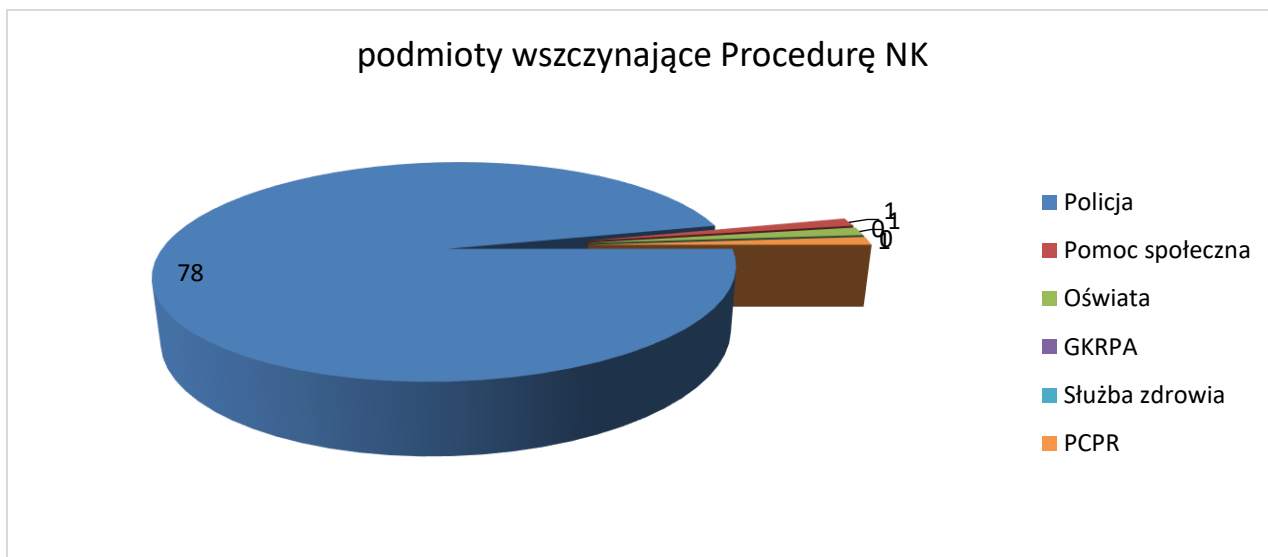
Formularz Niebieskiej Karty A wypełniają osoby będące przedstawicielami podmiotów wymienionych w art. 9 a ust. 11–11 d ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej tj. :

- pracownik socjalny
- funkcjonariusz Policji
- asystent rodziny
- nauczyciel / pedagog szkolny
- osoby wykonujące zawód medyczny, w tym, lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny,
- przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- psycholog lub terapeuta.

Tabela 2: Liczba sporządzonych Niebieskich Kart – A w podziale na podmioty

Rok	Podmiot sporządzający Niebieską Kartę -A						
	ogółem	Komisariat Policji	PCPR w Żywcu	jednostki oświatowe	GKRPA	jednostki ochrony zdrowia	GOPS
2019r	17	17	0	0	0	0	0
2020r	22	22	0	0	0	0	0
2021r	20	18	1	1	0	0	1
2022r	11	11	0	0	0	0	0
2023r	11	11	0	0	0	0	0
ogółem	81	78	1	1	0	0	1

Źródło: opracowanie własne

Z powyższych danych wynika, że Policja jest instytucją, która podejmując działania interwencyjne w środowisku wszczęła, w latach 2019 – 2023, największą liczbę procedur „Niebieskie Karty”. Kolejną instytucją jest Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz placówki oświatowe. GKRPA w badanych latach nie podejmowała działań. Podobnie przedstawiciele ochrony zdrowia w gminie Gilowice w latach objętych analizą nie wszczęli ani jednej procedury „Niebieskie Karty”.

Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” najczęściej dochodzi na skutek interwencji domowych policji, rzadziej w wyniku rozmowy z pracownikiem socjalnym.

Analiza prowadzonych procedur potwierdza, że zjawisko przemocy domowej nie jest jednorazowym aktem, lecz procesem ciągłym, dynamicznym i często powtarzającym się w czasie.

Nierzadko zdarzało się, że dla jednej rodziny w okresie realizacji procedury, wypełniano po raz kolejny formularz „Niebieska Karta – A” jako udokumentowanie ponownego użycia przemocy w rodzinie o czym świadczy różnica pomiędzy liczbą rodzin w których uruchomiono procedurę „Niebieskiej Karty” a liczbą sporządzonych formularzy Niebieskich Kart – A.

Przemoc w rodzinie zgłaszana jest najczęściej bezpośrednio przez osoby doświadczające przemocy. Fakt zgłaszania przemocy bezpośrednio przez osobę przemocy doświadczającej jest budujący – świadczyć może o podjęciu aktywności ofiary w kierunku zmiany sytuacji życiowej, jest przejawem szukania pomocy instytucjonalnej, bądź chęci powstrzymania sprawcy od stosowania przemocy.

3.3. PROBLEMY SPOŁECZNE WSPÓLWYSTĘPUJĄCE ZE ZJAWISKIEM PRZEMOCY

Dominującym problemem społecznym w rodzinach objętych w latach 2019 -2023 procedurą „Niebieskiej Karty”, który współwystępuje ze zjawiskiem przemocy w rodzinie jest używanie, nadużywanie lub uzależnienie od alkoholu.

Tabela 3: Liczba rodzin z problemem alkoholowym w których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty”

Rok	Liczba rodzin z problemem alkoholowym	Liczba wszczętych procedur	Wartość procentowa
2019r	15	17	88
2020r	21	22	95
2021r	15	20	75
2022r	11	11	100
2023r	10	11	90

Źródło: opracowanie własne

W przypadku wszystkich procedur „Niebieskiej Karty”, to wypełniony formularz A jako pierwszy sugeruje, że w rodzinie alkohol jest związany czy też występował łącznie z incydem przemoc. Policja odnotowuje fakt badania na poziom alkoholu, a osoba zgłaszająca przemoc deklaruje m.in. czy sprawca przemoc jest osobą uzależnioną, bądź nadużywającą alkoholu. Należy dodać, iż dane zawarte w formularzach opierają się na deklaracyjnych opiniach osób zgłaszających, które następnie są weryfikowane w toku prac grup diagnostyczno - pomocowych.

Na terenie gminy w badanym okresie nie odnotowano występowania przemoc po narkotykach czy innych środkach psychoaktywnych.

3.4. STRUKTURA PŁCI OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY I STOSUJĄCYCH PRZEMOC

Wśród rodzin, w których zdiagnozowano występowanie przemoc w strukturze płci osób podejrzanych o stosowanie przemoc zdecydowanie dominują mężczyźni stanowiąc 83,6 %. Odsetek kobiet podejrzanych o stosowanie przemoc stanowi 16,4% ogółu.

Tabela 4: Struktura płci osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc

ROK	Sprawcy		Osoby doznające przemocy	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
2019r	14	3	0	17
2020r	21	2	6	19
2021r	15	5	2	18
2022r	11	1	1	10
2023r	9	2	0	11
suma	66	13	9	75
ogółem	79		84	
Wartość %	83,6	16,4	10,8	89,2

Źródło: opracowanie własne

W strukturze płci osób doznających przemocy w rodzinie dominują kobiety 89,2 %. Odsetek mężczyzn doznających przemocy stanowi 10,8 % ogółu.

3.5. OSOBY DOŚWIADCZAJĄCE PRZEMOCY I STOSUJĄCE PRZEMOC WE WZAJEMNEJ RELACJI

Analiza, osób podejrzanych o stosowanie przemocy na przestrzeni badanych lat zgodnie z NK-A, wskazuje na wskazane niżej grupy w relacjach rodzinnych:

- 1) mąż / partner -63,1%,
- 2) syn -10,8%
- 3) ojczym /ojciec -8,3%,
- 4) matka -7,1%,
- 5) brat -7,1%,
- 6) córka -2,4%
- 7) zięć – 1,2%.

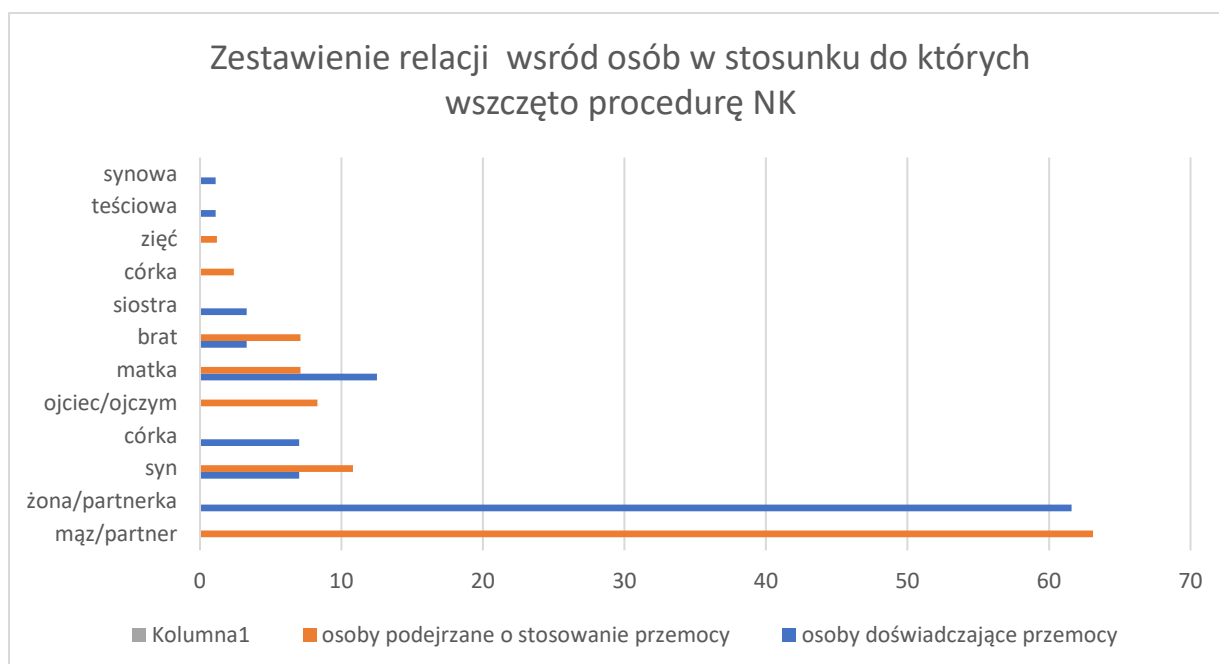
Analiza, osób doświadczających przemocy na przestrzeni badanych lat zgodnie z NK-A, wskazuje na wskazane niżej grupy w relacjach rodzinnych:

- 1) żona / partnerka -61,6%,
- 2) matka -12,5%,
- 3) syn -7%,
- 4) córka -7%,
- 5) brat -3,3%,
- 6) siostra -3,3%
- 7) teściowa -1,1%,
- 8) synowa -1,1%.

Zestawienie danych osób w stosunku do których wszczęto w latach objętych badaniem procedurę „Niebieskiej karty” A wskazuje, że najliczniejszą grupą w której dochodzi do przemocy są małżeństwa i związki partnerskie, gdzie mężowie/partnerzy są grupą najczęściej stosującą zachowania przemocowe w stosunku do swoich żon/ partnerek.

Pozostałe konfiguracje grup osób stosujących zachowania przemocowe, do grup osób doświadczających przemocy pozostają w mniejszości, niemniej jednak liczba tych konfiguracji jest znaczna.

Praktycznie, każda osoba pozostająca w relacji z inną osobą, może doświadczyć przemocy. Nie ma też grup osób, wśród których zdecydowanie można powiedzieć, że nie są zdolne do zachowań przemocowych.

Źródło: opracowanie własne

3.6. FORMY PRZEMOCY W RODZINACH OBJĘTYCH PROCEDURĄ ‘Niebieskiej Karty’

Główną formą doświadczanej przemocy stanowi przemoc psychiczna, która dotyczy 100 % ogółu sporządzonych Niebieskich Kart - A. Wśród najbardziej dominujących form przemocy psychicznej znajdują się:

- wyzwiska (95%),
- krytykowanie (79 %),
- ośmieszanie (75 %)
- poniżanie (73,5 %),
- ciągłe niepokojenie (51 %),
- groźby (63,5 %)
- kontrolowanie (51,5 %).

Odsetek osób doświadczających przemocy fizycznej jest mniejszy i dotyczy 39,5 % ogółu sporządzonych Niebieskich Kart - A. Wśród najbardziej dominujących form przemocy fizycznej znajdują się:

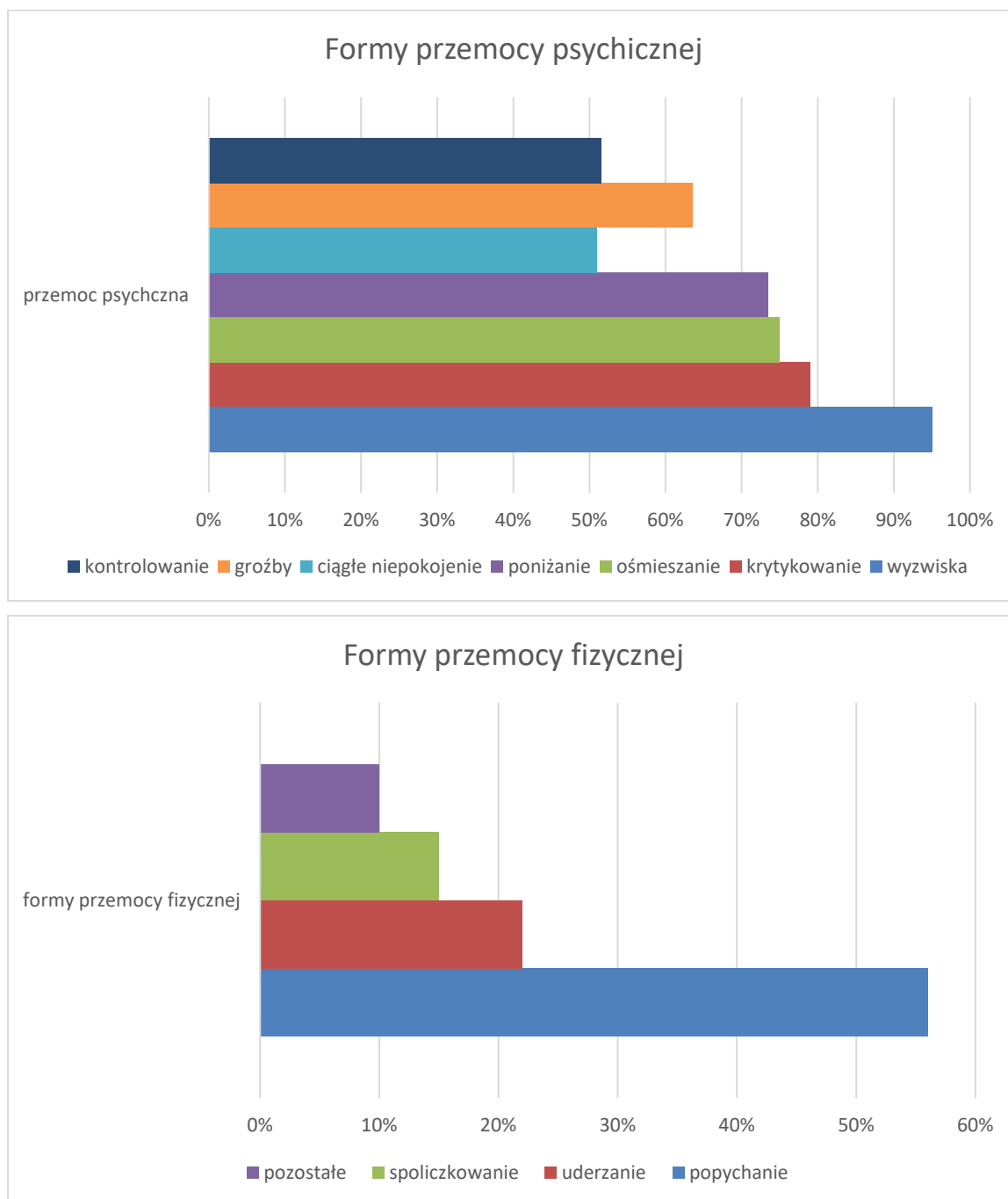
- popychanie (56 %),
- uderzanie (22 %),
- spoliczkowanie (15 %).

Pozostałe formy przemocy fizycznej nie przekraczają 10 %.

Wśród badanej zbiorowości doświadczane są również inne formy przemocy, niesklasyfikowane według jednej z dwóch wskazanych grup. Wśród nich najczęściej wskazywano na:

- doświadczanie gróźb karalnych / znieważania (17 %),

— uszkodzenie / niszczenie mienia (12,5 %).

Źródło: opracowanie własne

3. 7. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

Osobom i rodzinom dotkniętym przemocą udzielano w okresie od 01.01.2019 roku do 31.12.2023 roku bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego (spotkanie z psychologiem w ramach GKRPA w Gilowicach, poradnictwo odpowiednich służb),

- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym zakresie,
- wsparcia finansowego, gdy rodzina znajduje się w trudnej sytuacji finansowej,
- interwencji kryzysowej,
- pracy socjalnej,
- objęcia dzieci z rodzin z problem przemocy wsparciem pedagoga szkolnego,
- kierowania wniosków wobec osób stosujących przemoc i nadużywających alkoholu do GKRPA w Gilowicach,
- kierowanie wniosków do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Żywcu o wgląd w sytuację dziecka,
- kierowania sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych.

3.8. OCENA SYTUACJI ZWIĄZANEJ ZE ZJAWISKIEM PRZEMOCY

Zjawisko przemocy obok problematyki uzależnień, wymaga podjęcia szczególnych działań profilaktycznych. Działania te muszą być skierowane do ogółu populacji, ale przede wszystkim do osób bezpośrednio dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. Podobnie jak w latach ubiegłych działalność profilaktyczna, a także diagnostyczna i interwencyjna realizowana była między innymi w ramach zadań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Interdyscyplinarnego, Komendy Powiatowej Policji oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wiele ofiar działa nieświadomie, na podstawie stereotypów, schematów myślowych, powielanych z pokolenia na pokolenie, należą do nich: chęć zachowania pozorów dobrej rodziny, wstyd przed rodziną i sąsiadami, przekonanie, że tak ma być, wyniesione z domu rodzinnego przekonanie, że można sobie z tym poradzić we własnym zakresie, brak wiary w pomoc ludzi i instytucji, obawa przed wzrostem przemocy jako kary za jej ujawnienie, obawa przed pozostaniem bez środków do życia, po ujawnieniu faktu przemocy.

Zachowania osób doświadczających przemocy bywają często niezrozumiałe, zniechęcają do pomagania im. Poczucie jest jednak fakt, iż o przemocy domowej mówi się coraz częściej. Powstaje wiele kampanii społecznych przeciw przemocy nagłaśniających to zjawisko poprzez organizowanie konferencji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, plakaty, ulotki czy też przekazy przez media.

Działania podejmuje się również wobec sprawców przemocy. Celem zabiegów terapeutycznych jest w tym przypadku uświadomienie negatywnych konsekwencji dotychczasowego postępowania i dla dobra funkcjonowania rodziny nakłonienie sprawcy przemocy do zmiany zachowania. Pomimo podejmowanych interwencji niewielu sprawców przemocy zgłasza się do programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc. Z analizy przedstawionych danych należy przypuszczać, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą jest znacznie wyższa niż wskazują na to

statystyki. Osoby doświadczające przemocy często przez wiele lat ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić dokładną skalę zjawiska.

Obecnie podejmowane działania są niewystarczające, aby skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, zarówno w zakresie rozpoznawania, zapobiegania, jak i efektywnego radzenia sobie z nią i jej skutkami. Dlatego należy podać nowe wyzwania, aby skuteczniej zapobiec problemowi przemocy.

Przemoc dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi - zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy rozszerza się. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczali przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak, więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia. Nawet, jeśli dziecko nie dozna żadnego obrażenia fizycznego, a jest świadkiem przemocy, ma to ogromny wpływ na jego psychikę. W zależności od tego, w jakim wieku i przez jak długi okres dziecko było świadkiem przemocy, wywiera to znaczny wpływ na sferę emocjonalną, behawioralną i poznawczą.

Dane na temat zasobów instytucjonalnych umożliwiających realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Doznających Przemocy Domowej, obszary ich działania przedstawiono w poniższej tabeli.

3.9. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

ZASOBY INSTYTUCJONALNE	OBSZAR DZIAŁANIA
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach zwany dalej „GOPS”	<ul style="list-style-type: none"> - diagnoza, - wszczęcie procedury „Niebieska Karta” zwanej dalej „procedurą NK”, - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, - udział w pracach grup diagnostyczno - pomocowych, - udzielania wsparcia finansowego, - pomoc w organizacji wsparcia prawnego i psychologicznego, - edukacja i profilaktyka w obszarze przeciwdziałania przemocy, - monitoring rodzin objętych procedurą NK,
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w gminie Gilowice zwany dalej „ZI”	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie diagnozy rodziny i indywidualnego planu pomocy osobie doświadczającej przemocy uwzględniając: bezpieczeństwo, potrzeby, cele, metody oraz czas pomocy, - opracowywanie planu działania, - powoływanie grup diagnostyczno pomocowych w związku z procedurą NK, - edukacja i profilaktyka w obszarze przeciwdziałania przemocy,

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Gilowice zwana dalej GKRPA	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z ZI, - udział w pracach grup diagnostyczno pomocowych, - kierowanie na badania przez biegłych osób u których zidentyfikowano problem uzależnienia, - motywowanie oraz zobowiązywanie osób z problemem alkoholowym do podjęcia leczenia odwykowego, - edukacja i profilaktyka w obszarze przeciwdziałania przemocy, - kierowanie wniosków do sądu o przymusowe leczenie odwykowe.
Komisariat Policji zwana dalej KP	<ul style="list-style-type: none"> - interwencje domowe, - wszczęcie procedury NK, - współpraca z ZI, - udział w pracach grup diagnostyczno pomocowych, - udzielanie informacji o możliwości uzyskania wsparcia, - zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy, - monitoring rodzin objętych procedurą NK, - edukacja i profilaktyka w obszarze przeciwdziałania przemocy, - prelekcje na temat przemocy.
Sąd Rejonowy	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z ZI, - udział kuratorów sądowych w pracach grup diagnostyczno pomocowych, - kierowanie sprawców przemocy do udziału w zajęciach korekcyjno- edukacyjnych, - edukacja i profilaktyka w obszarze przeciwdziałania przemocy, - wydanie wyroków skazujących dla sprawców przemocy
System oświaty	<ul style="list-style-type: none"> - wczesna diagnoza, - wszczęcie procedury NK, - udział pedagogów/wychowawców w pracach grup diagnostyczno pomocowych, - realizowanie programów w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy, - edukacja i profilaktyka w obszarze przeciwdziałania przemocy.
Służba zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - wczesna diagnoza, - wszczęcie procedury NK, - edukacja i profilaktyka w obszarze przeciwdziałania przemocy, - udział przedstawicieli służby zdrowia w pracach grup diagnostyczno pomocowych, - przeprowadzenie badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie.
Punkt Konsultacyjny	<ul style="list-style-type: none"> - łatwy dostęp do porady pedagoga, - łatwy dostęp do psychologa, - specjalistyczna pomoc osobom w kryzysie.

3.10. ANALIZA SWOT

W celu uzyskania pełnego obrazu systemu przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy Gilowice dokonano określenia słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń, jakie mogą się pojawić w trakcie realizacji zadań związanych z pomocą osobom uwikłanym w przemoc. W przedmiotowej

analizie stwierdzono, że należy skupić się na maksymalnym wykorzystaniu mocnych stron, jakimi są wyszkolona kadra specjalistów oraz umiejętność dobrej współpracy z zaangażowanymi w system przeciwdziałania przemocy podmiotami i służbami.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymująca się tendencja spadkowa liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. • Dostępna oferta bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego w zakresie przeciwdziałania przemocy. • Działalność profilaktyczna i edukacyjna m.in. GKRPA, specjalistów terapii uzależnień przyjmujących w Punkcie Konsultacyjnym. • Systematyczna współpraca instytucji w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie powoływanie grup diagnostyczno pomocowych, reagowanie na zdiagnozowane potrzeby w oparciu o współpracę międzyinstytucjonalną. • Potencjał placówek oświatowych w zakresie dobrze przygotowanej, wykształconej kadry. • Gminne programy, strategie w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. • Działalność Punktu Konsultacyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska świadomość społeczna dotycząca definiowania, rozpoznawania zachowań przemocowych. • Brak organizacji pozarządowych, zajmujących się wsparciem osób doświadczających przemocy. • Brak sądowych nakazów odbycia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc. • Brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego. • Zbyt późne diagnozowanie problemów dziecka i rodziny. • Niedostateczna ilość działań profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie wspierania dziecka i rodziny. • Ograniczona możliwość specjalistycznego wsparcia typu rehabilitacja, dogoterapia, hipoterapia, lasoterapia, hydroterapia, stanowiące element pracy terapeutycznej minimalizującej skutki doświadczania przemocy. • Brak ośrodka oferującego całodobowe wsparcie na terenie powiatu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzanie współpracy i partnerstwa w obszarze wspierania rodziny z dziećmi między poszczególnymi instytucjami, włączenie do współpracy nowych podmiotów oraz podnoszenie jakości działań. • Rozszerzenie oferty programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz innych zajęć rozwijających zainteresowania i działających na rzecz rozwoju dzieci. • Możliwość korzystania ze środków budżetu państwa oraz zewnętrznych źródeł finansowania. • Podniesienie świadomości rodziców na temat możliwości uzyskania pomocy w zakresie doskonalenia kompetencji wychowawczych. • Rozszerzenie nowych form pracy z rodziną przez pedagogów, psychopedagogów i psychologów w tym zatrudnionych w szkołach. • Podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz systemu wspierania rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym. • Różnego rodzaju zagrożenia dla bieżącego funkcjonowania rodzin np. brak pracy, brak stałych przychodów i stabilności ekonomicznej, zamknięcie wynikające ze stanu epidemii prowadzące do frustracji i w efekcie przemocy w rodzinie. • Uzależnienie/ nadużywanie przez członków rodziny alkoholu, środków odurzających, internetu. • Wypalenie zawodowe osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. • Niespójne przepisy prawa utrudniające efektywną pomoc społeczną i wspieranie rodziny w sytuacjach kryzysowych. • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc w społecznościach rówieśniczych. • Wykluczenie społeczne rodzin dysfunkcyjnych.

4. PREZENTACJA GMINNEGO PROGRAMU Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2029.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024 – 2029 w gminie Gilowice jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy funkcjonującego gminnego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań sprawców, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc domowa jest przestępstwem ściganym z urzędu, najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby doświadczającej przemocy i zatrzymanie przemocy. Bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna, a za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca. Zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia ofiarą przemocy domowej.

Pojedyncza instytucja nie jest w stanie przeciwdziałać, rozwiązywać problemu przemocy domowej. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą.

Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy domowej i zwalczać zachowania przemocowe, konieczne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza form pomocy oraz dostęp do specjalistów.

Na podstawie przedstawionej diagnozy zasobów i problemów, w tym analizy zjawiska przemocy na terenie gminy Gilowice, tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Gilowice na lata 2024-2029, którego realizacja ma przyczynić się do efektywnego przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu rodziny, społeczności i społeczeństwa. Program zawiera zasady działania, cel strategiczny i cele szczegółowe, wymienia adresatów i realizatorów Programu, instytucje i organizacje współpracujące. Cele, działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji aby odpowiadać na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy Gilowice.

Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

4.1. ZASADY DZIAŁANIA PROGRAMU

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie Program oparty został na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw,
- jawność działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby,
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

4.2. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Głównym celem Programu jest:

Zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, ochrona osób doświadczających przemocy, ograniczanie skali problemu i skutków przemocy domowej w gminie Gilowice.

Zakłada się, że cel główny Programu będzie realizowany przez cele szczegółowe:

- 1) Skuteczne i efektywne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz ochrony osób doświadczających przemocy poprzez wzmocnienie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Gilowice.
- 2) Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc.
- 3) Edukacja społeczna i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w gminie Gilowice.
- 4) Podnoszenie i doskonalenie wiedzy i umiejętności służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej.

Skuteczne zapobieganie przemocy domowej wyznaczają cztery podstawowe kierunki działań kierowane do poszczególnych grup odbiorców:

- **działania profilaktyczne:** diagnoza, informacja, edukacja kierowana do ogółu mieszkańców gminy, w tym także do osób zajmujących się zawodowo pomaganiem osobom potrzebującym,
- **działania interwencyjne:** opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do osób doznających przemocy domowej oraz pouczające i izolujące kierowane do osób stosujących przemoc,
- **działania wspierające:** pedagogiczne, psychologiczne, terapeutyczne, prawne i materialne dla osób doświadczających przemocy,

- **działania informacyjno - edukacyjne:** kierowane do osób doświadczających przemocy, ich rodzin, sprawców przemocy oraz mieszkańców gminy Gilowice.

Podjęmowane przez Zespół Interdyscyplinarny/Grupy diagnostyczno pomocowe działania mają na celu:

- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej) dla osób doświadczających przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności i powstrzymanie sprawców przemocy od zachowań agresywnych i społecznie nieakceptowalnych.

Pomaganie rodzinom, w których dochodzi do przemocy jest procesem, który składa się z następujących etapów:

- **Rozpoznanie przemocy domowej** - wszelkie zaobserwowane jej przejawy bądź podejrzenie przejawów wymagają indywidualnego rozpatrzenia po to, aby podejmowane działania przyniosły pozytywne rezultaty, a nie pogorszyły sytuacji.
- **Diagnoza wstępna** - zorientowanie się czy i jakie bezpośrednie niebezpieczeństwo zagraża osobom doświadczającym przemocy, czy potrzebna jest natychmiastowa izolacja, kto może i powinien zareagować.
- **Interwencja** - działanie w celu zatrzymania przemocy podejmowane nie tylko przez policję, ale także inne instytucje.
- **Diagnoza szczegółowa** - dokładne rozpoznanie sytuacji rodziny, jej potrzeb, rozmiarów i przyczyn przemocy, a także deficytów i zasobów.
- **Opracowanie planu pomocy** - plan powinien uwzględniać wszelkie działania, które mogą wpłynąć na zmianę funkcjonowania rodziny.

W tym pomoc i wspieranie osób doświadczających przemocy, jak również praca nad trwałą zmianą zachowania sprawcy przemocy i jego postawą wobec osób doświadczających przemocy. Plan jest budowany z zainteresowanymi osobami i musi być akceptowany przez nie.

- **Realizacja planu pomocy** - przy wychodzeniu z sytuacji przemocy, trwającej nieraz wiele lat, niezbędne jest zaplanowanie kolejnych kroków na miarę coraz większych możliwości osoby doświadczającej przemocy, przechodząc do coraz trudniejszych zadań, aby wzrastała wiara w możliwość uporania się z problemem.
- **Monitorowanie** na bieżąco realizacji planu i wprowadzenie w razie potrzeby zmian prowadzących do podniesienia skuteczności działania.

Procedura uruchomienia Niebieskiej Karty.

Każda osoba poszkodowana ma prawo do pomocy w tym spisania Niebieskiej Karty w sytuacji gdy jest dotknięta przemocą. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą nie wymaga jej zgody.

Niebieska Karta jest formularzem opisującym sytuacje, w których dochodzi do przemocy, a także działania podejmowane na rzecz osoby poszkodowanej. Wszczęcie procedury Niebieskiej Karty następuje w przypadku powzięcia, w toku prowadzenia czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Niebieska Karta może być wypełniona przez: funkcjonariusza policji, pracownika socjalnego, lekarza, pielęgniarkę, położną, ratownika medycznego, pedagoga, wychowawcę. Po wypełnieniu druk jest przekazywany do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Gilowice. Przewodniczący powołuje grupę diagnostyczno - pomocową w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej.

Wszczynając procedurę Niebieskiej Karty podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa każdej osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą.

4.3. CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁAŃ PROGRAMU.

Cel szczegółowy 1:

Skuteczne i efektywne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz ochrony osób doświadczających przemocy poprzez wzmacnianie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Gilowice.

L.p	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram
1.	Monitorowanie problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy Gilowice	<ul style="list-style-type: none">- liczba sporządzonych sprawozdań, analiz, informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny	styczeń- w cyklach rocznych w latach 2024-2029
2.	Realizowanie procedury NK	<ul style="list-style-type: none">- liczba posiedzeń ZI,- liczba wszczętych procedur NK (z podziałem na uprawnione podmioty)- liczba rodzin, w których wszczęto procedurę NK,- liczba powołanych grup diagnostyczno pomocowych- liczba posiedzeń grup diagnostyczno pomocowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny	2024-2029
3.	Poradnictwo medyczne, psychologiczne, terapeutyczne, prawne, socjalne	<ul style="list-style-type: none">- liczba porad udzielonych osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą domową,- liczba osób objętych poradnictwem, pomocą i wsparciem socjalnym,	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Placówki ochrony zdrowia	2024-2029

			Zespół Interdyscyplinarny Punkt Informacyjno-Konsultacyjny	
4.	Interwencja Kryzysowa	- liczba interwencji kryzysowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2024-2029
5.	Udział w bezpiecznym schronieniu osobom dotkniętym przemocą	- liczba rodzin, którym udzielono schronienia w związku z sytuacją kryzysową	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej PCPR	2024-2029
6.	Natychmiastowa izolacja sprawcy przemocy/ zakaz zbliżania się do mieszkania	- liczba wydanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, lub zakaz zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,	Komenda Powiatowa Policji	2024-2029
7.	Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom	- liczba dzieci członków rodzin w których została wszczęta procedura NK, - liczba dzieci korzystających ze wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, socjalnego, - liczba dzieci, które zostały odebrane w rodzinie w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie (art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji	2024-2029

Cel szczegółowy 2:

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc.

L.p	Działania	Wskaźnik	Realizatorzy	Harmonogram
1.	Informowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy, o konsekwencjach jej stosowania oraz motywowanie ich do podjęcia działań zmierzających do zatrzymania przemocy	- liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty – część D”, - liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy.	Zespół Interdyscyplinarny Komenda Powiatowa Policji	2024-2029
2.	Prowadzenie działań interwencyjnych w sytuacjach przemocy w rodzinie	- liczba interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie, - liczba interwencji w sytuacjach kryzysowych.	Komenda Powiatowa Policji Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	2024-2029

3.	Prowadzenie dochodzeń przez Policję pod nadzorem Prokuratury Rejonowej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podejrzanych o czyn z art. 207 kodeksu karnego, - liczba wyroków skazujących o czyn z art.207 kodeksu karnego, - liczba osób wobec których zastosowano nakaz opuszczenia lokalu, - liczba osób wobec których zastosowano zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy w rodzinie. 	Komenda Powiatowa Policji Prokuratura Rejonowa	2024-2029
4.	Prowadzenie programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób biorących udział w programach - liczba osób, które ukończyły program 	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	w cyklach i terminach ustalonych przez realizatora 2024-2029

Cel szczegółowy 3:

Edukacja społeczna i promocje działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w gminie Gilowice.

L.p	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram
1.	Rozpowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności	<ul style="list-style-type: none"> - liczba materiałów informacyjnych 	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji Zespół Interdyscyplinarny Placówki służby zdrowia Placówki oświatowe GKPRPA	2024-2029
2.	Organizowanie spotkań, szkoleń, kampanii, konferencji itp. dla przedstawicieli podmiotów prowadzących działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań, szkoleń, konferencji - liczba uczestników 	Zespół Interdyscyplinarny Placówki służby zdrowia Placówki oświatowe GKPRPA	2024-2029
3.	Prowadzenie programów profilaktycznych w szkołach, uświadamiających zagrożenia płynące z przemocy i uzależnień.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba programów - liczba spotkań 	Placówki oświatowe	2024-2029

Cel szczegółowy 4:

Podnoszenie i doskonalenie wiedzy i umiejętności służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej.

L.p	Działania	Wskaźniki	Realizatorzy	Harmonogram
1.	Organizowanie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno pomocowych	- liczba zorganizowanych szkoleń, - liczba osób uczestniczących w szkoleniach –	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2024-2029
2.	Udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach i seminariach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	- liczba szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej - liczba osób, które wzięły udział w konferencjach i seminariach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Komenda Powiatowa Policji GKRPA Placówki oświatowe Placówki służby zdrowia	2024-2029

Kierunki Programu.

Program zakłada następujące kierunki działań:

1. Dążenie do opracowania pełnej diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy Gilowice poprzez analizę sprawozdań z instytucji świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
2. Budowanie systemu wsparcia dla osób uwikłanych w sytuacje przemocy domowej.
3. Kształtowanie właściwych postaw w społeczności lokalnej wolnych od przemocy domowej poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne, informacyjne.
4. Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

4.4. ADRESACI PROGRAMU

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin, środowisk dotkniętych przemocą, jak i ochronie osób i rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy w rodzinie i zwalczać zachowania przemocowe, konieczne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2029 skierowany jest przede wszystkim do:

- osób doświadczających przemocy (w tym: dzieci, współmałżonków, partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych),
- sprawców przemocy,
- świadków przemocy,
- przedstawicieli władz lokalnych,
- przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi,
- policji,
- wymiaru sprawiedliwości,
- służby zdrowia,
- mieszkańców Gminy Gilowice, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym stykają się z problemem przemocy.

4.5. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Programu są:

- środki własne gminy Gilowice,
- środki z budżetu państwa,
- zewnętrzne źródła finansowania.

Środki na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

4.6. REALIZATORZY PROGRAMU

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny
- Placówki oświatowe,
- Placówki ochrony zdrowia,
- Sąd Rejonowy

4.7. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakładanym efektem Programu jest zbudowanie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy, co ma doprowadzić do ograniczenia skali zjawiska przemocy w Gminie Gilowice poprzez:

- zmianę postaw społeczności lokalnej wobec problemu przemocy domowej,

- wzrost kompetencji osób świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy i sprawcom przemocy,
- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy,
- zmniejszenie negatywnych następstw dla osób doświadczających przemocy i świadków przemocy domowej,
- spadek liczby przypadków przemocy domowej,
- spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie,
- zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy,
- zwiększenie kompetencji służb, instytucji i organizacji społecznych pracujących w obszarze przemocy domowej oraz poprawa współpracy w tym zakresie.

Bardzo ważnym elementem programu jest edukacja w szkołach, zwiększanie wiedzy dzieci i rodziców na temat zjawiska przemocy, co może doprowadzić do trwałych, pozytywnych postaw społeczeństwa wobec tego problemu.

4.8. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach, który prowadzi będzie monitorowanie Programu na podstawie zebranych informacji przekazywanych przez podmioty uczestniczące w jego realizacji.

Wskaźniki osiągnięcia celów będą mierzone systematycznie w okresach rocznych. Informacja o stopniu realizacji Programu corocznie będzie składana Radzie Gminy Gilowice w sprawozdaniu z zakresu działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Program poddany zostanie ewaluacji dokonywanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gilowicach na podstawie rocznej analizy materiałów sprawozdawczych i mierzalnych wskaźników programu.

SPIS PUBLIKACJI

1. Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., *Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości*, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005.
2. Halemba. K, Izdebska. A, *Kary fizyczne w wychowaniu dzieci- uwarunkowania i konsekwencje*, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009.
3. Miśkiewicz. M, *Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych*, Łódź 2013.
4. Nowakowska UU., *Przemoc kobiet w rodzinie*, Warszawa 2008.
5. Sasal H.D., *Przewodnik do procedury interwencji wobec przemocy w rodzinie*, Warszawa 2005.
6. Tomaszewska L. *Przemoc wobec kobiet w rodzinie- niezbędnik prokuratora*, Warszawa 2007.
7. *Współczesne oblicza przemocy, zagadnienia wybrane* Joanna Helios Wioletta Jedlecka Wrocław 2017